

'קבלת פנים' לתייר החדש

רב זירא עולה לארץ-ישראל ומתיישב ב'שכונת פשע' בטבריה, שם עוסק בקירוב התושבים. רק לאחר מותו, כשגילו שנותרו ללא מי שיתפלל עבורם [?] שבו למוטב.

עלילות רב זירא בארץ הקודש

כל תייר שחוזר מביקור בישראל יודע לספר על חוויות והרפתקאות שהיו לו עם נהגי המוניות המקומיים. בדרך כלל מדובר בחוויות לא מחמיאות במיוחד [?] הוא יכול לספר שהנהג הראשון ניסה להסתובב איתו בירושלים כדי שישלם לו פי כמה, והשני סתם ניסה לסחוט ממנו פי ארבע מהמחיר הקבוע. הסיטואציה הזאת מסתיימת פעמים רבות בצעקות קולניות.

(אני מוכרח לציין שזו לא בעיה ישראלית בלבד, אלא בעיה טיפוסית פרי חווייתו של כל תייר נבוכ שלא מכיר את השפה המקומית בארץ הזרה..).

אבל כנראה שאין חדש תחת השמש.

מסופר על רב זירא שהיה אחד מגדולי האמוראים שנולד בבבל וגדל שם ונמנה עם בחירי תלמידיו של רב יהודה ראש ישיבת פומפדיתא. רב זירא רצה מאד לעלות לארץ ישראל, אולם רבו רב יהודה התנגד לכך וסבר "שכל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו" (שבת מא, א). על היהודים לשהות בבבל עד שיבוא המשיח ויחזיר אותם לארץ ישראל.

ומכל מקום [?] חרף התנגדותו של רבו הגדול [?] החליט רב זירא לעלות ארצה. הוא לא בא להיפרד מרבו משום שהוא חשש שרבו יאסור עליו לעשות זאת, אבל לבו לא נתן לו לעזוב בלי לראותו בפעם האחרונה לפני נסיעתו, ולכן הוא הגיע והסתכל על רבו ממרחק, שמע ממנו דבר תורה ויצא לדרכו.

בדרכו לארץ ישראל, ממש לפני כניסתו לארץ, היה עליו לחצות את הירדן, אולם

הוא לא מצא את הגשר שחוצה את הנהר ומתוך התלהבות הוא החליט לחצות את הירדן ברגליו עם הבגדים בתוך המים. ראה אותו צדוקי אחד ואמר לו: "אתם עם פזיז! גם במעמד הר סיני כשמשה שאל אתכם בשם הקב"ה האם אתם מוכנים לקבל את התורה, כבר אז הקדמתם 'נעשה' ל'נשמע' עוד לפני ששמעתם במה מדובר. ושוב כאן אני פוגש באותה פזיזות, אתה רץ לתוך המים עם הבגדים" [1]. השיב לו ר' זירא: "מקום שמשה ואהרן לא זכו להגיע אליו מי יאמר שאני אזכה".

כאשר סוף-סוף הוא נכנס לארץ ישראל, הוא זכה לקבלת פנים צוננת מבני המקום. כנראה שבני ארץ ישראל לא אהבו את התיירים מבבל, ולפיכך היו לו לר' זירא קשיי קליטה מרובים וקשים.

מסופר שלאחר עלייתו ארצה, הוא הלך להקיז דם, כפי שהיה הנוהג באותה עת כדי להירגע מקשיי הדרך. לאחר מכן הוא הלך לקצב לקנות בשר. רב זירא שהיה חדש בארץ ולא הכיר את המנהגים ואת המחירים, פנה אל הקצב והתעניין מה מחירה של ליטרת בשר. הקצב השיב לו תשובה שהוא מעולם לא שמע כמותה: "חמישים מטבעות ומכת ברזל אחת".

נו, ר' זירא הגיע מחו"ל והיו לו כמה דולרים בכיס. הוא הציע אפוא לקצב ששים מטבעות תמורת הבשר ובלבד שיוותר על מכת הברזל אבל הקצב סירב להצעתו. ר' זירא העלה את המחיר בהדרגה והציע 70-80-90 מטבעות ואף הציע כפול מהמחיר המקורי [2] מאה מטבעות! אבל הקצב לא היה מוכן לוותר בשום אופן על מכת הברזל. עד שר' זירא נכנע והורה לו לעשות כמנהגו.

כשהוא חזר לבית המדרש, התעניין ר' זירא אצל החכמים מהו המנהג הרע הזה שאדם לא יכול לרכוש ליטרת בשר בלי מכת ברזל? החכמים נדהמו מהסיפור הזה ושאלו אותו מיהו הקצב הזה. כאשר שלחו לקרוא לו, חזרו השלוחים והודיעו שהקצב כבר לא בין החיים [3].

זאת היתה ה'קבלת הפנים' שזכה לה ר' זירא עם בואו לארץ ישראל.

הרב של הבריונים

ישנו סיפור נוסף על ימיו הראשונים של ר' זירא בארץ ישראל. הוא יצא פעם לשוק לקנות משהו, הוא פנה למוכר והורה לו: "שקול יפה", כלומר שידייק במשקל שלו. נראה שהתגרים בני הארץ לא היו כולם ישרים והגונים. אמר לו המוכר: "לך מכאן בבלי שאבותיך החריבו את בית המקדש". חשב ר' זירא לעצמו: "וכי אין אבותי

כאבותיו של זה" [?] הבלים אכן החריבו את בית המקדש הראשון, אבל אבותיו של ר' זירא שגלו לבבל הם יהודים, בדיוק כמו אבותיו של אותו יהודי המתגורר בארץ ישראל.

את אותה התלונה, שומעים הרבה מיהודים יוצאי רוסיה, ברוסיה קוראים לנו "יהודים" או "זיד", ואילו כאן באמריקה אנחנו "רוסים". שם התייחסו אלינו כזרים, כיהודים, ולא קיבלו אותנו כאזרחים שווים, ואילו כאן אנחנו שוב פעם זרים ומתייחסים אלינו כרוסים. כנראה ששום דבר לא השתנה [?]

לפועל רב זירא התיישב בטבריה. אבל הוא לא התגורר בשכונה חרדית ליד בית הכנסת והישיבה. הגמרא מספרת שהוא בחר להתגורר דווקא בשכונה של הבריונים והליסטים, כלומר באזור של יהודים שהיו רחוקים מחיי תורה ומצוות והוא ביקש לקרבם ליהדות.

מסופר כי על מעשהו זה של ר' זירא "הו קפדי רבנן" [?] חכמים הקפידו עליו משום שהם סברו שאין לקרב יהודים מסוג זה, אבל רב זירא לא התפעל מהקפידא של חכמים והמשיך בשלו. כל ימיו הוא קירב את אנשי סביבתו וכאשר הוא נפטר הם התאספו יחדיו ואמרו איש לרעהו: עד עכשיו ר' זירא היה מתפלל עלינו ומבקש רחמים עלינו אצל הקב"ה ובזכותו היינו מוגנים, אבל כעת אין מי שישמור עלינו, ולפיכך הם חזרו למוטב ושבנו לדרך הישרה (סנהדרין לז, א).

רב זירא צעד אפוא בדרכו של היהודי הראשון אברהם אבינו. גם הוא גר בבבל [?] עיראק של ימינו [?] וגם הוא עזב את ארצו ומולדתו כדי לעלות לארץ כנען. ומי היו הכנענים של אותה תקופה? מקולקלים שבאומות עובדי עבודה זרה ואנשים מושחתים עד כדי כך שהתורה מצאה לנכון להזכיר במפורש "כמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו" ואומר רש"י: "מגיד שאותן עממין שכבשו ישראל מקולקלים יותר מכולם" (ויקרא יח, ג).

וכשהוא בא לארץ, אברהם לא התיישב בשכונת מאה שערים, אלא כפי שאנחנו קוראים בפרשת השבוע שהוא בחר לגור דווקא ליד המקום שהפך לסמל של שחיתות ורוע. עד היום כשרוצים להגדיר מקום מושחת ורע משתמשים במושג "סדום ועמורה" ודווקא שם החליט אברהם לקרוא בשם ה' ולפרסם שיש אלקים בעולם (בראשית כ, א [?] רש"י).

בסוף רואים תוצאות

גם אנחנו יכולים ללמוד ממעשיו של ר' זירא. פעמים רבות אנחנו משוחחים עם הילדים ועם בני המשפחה החברים והקרובים, ומנסים להנחיל להם מעט יהדות. לעתים קרובות נראה שאין שום תוצאות ממשיות שהרי שום דבר לא משתנה בפועל בהנהגתם, ואולי אפילו הם מזלזלים מעט בכל מה שאנחנו מנסים "למכור" להם.

בא הסיפור של ר' זירא ומלמד אותנו שצריך לעשות ולפעול ללא הפוגה, אפילו מאה פעמים, כי חזקה על תעמולה שאינה חוזרת ריקם, ובוודאי הדברים עושים רושם על המושפע אלא שלפעמים לוקח הרבה זמן עד שניתן להבחין בכך.

(ראה גם שיחת י"ג אלול תשמ"א 'שיחות קודש' כרך ד עמ' 720. וכן באנציקלופדיה לחכמי התלמוד והגאונים ערך ר' זירא).